

Kenéz József professzor az Erdélyi Mihály emlékérem 2009. évi kitüntetettje

A magyar radiológia nagyjainak nevét számos szakmai díj és kitüntetés viseli. Az Erdélyi Mihály emlékérem a legrangosabbak egyike, mivel a közelmúlt magyar radiológiai fejlődésében és oktatásában meghatározó kiváló személyiségének, a kiemelkedő szakmai és emberi nagyságáról ismert iskolateremtő professzornak a nevét viseli. A díjat ebben az évben a kuratórium Kenéz József professzornak ítélte oda. Szerkesztőségünk örömmel közli az Osteológiai Szekció vezetőségi tagjának dr. Bohár Lászlónak köszönő beszédét. Tesszük ezt azért is, mert Kenéz professzor nemcsak a neuroradiológia terén, hanem az osteológiában is maradandót alkotott.

Dr. Bohár László ünnepi beszéde 2009. április 16-án a Semmelweis OTE Radiológiai Klinika tantermében

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Az Erdélyi Emlékérem Alapítvány Kuratóriumának elnökeként, azaz lényegében az élő Erdélyi-tanítványok nevében tisztelettel és szeretettel köszöntöm Önöket, akik jelenlétükkel megtisztelték emlékülésünket.

Az 1992 óta évente odaítélt emlékérem kitüntetettjeinek névsorát áttekintve úgy érzem, szerénytelenség nélkül állíthatom, hogy ez a díj az éves során egyike lett a legelismertebb kitüntetésnek, amellyel szakterületünk kiemelkedő alakjait jutalmazzuk. Ugyancsak ez az illusztris névsor bizonyítja, hogy alapítványunk elérte kettős célját, mely szerint odaítélésével egyrészt maradandó emléket állít néhai *Erdélyi Mihály* professzor úrnak, másrészt pedig elismerését jelenti a hazai radiológusképzés és -továbbképzés területén jelentős munkásságot kifejtett kollégáinknak.

Örömömmre szolgál és megtisztelő számomra, hogy bejelenthetem: a kuratórium döntése értelmében az Erdélyi Mihály Emlékéremet 2009-ben a hazai neuroradiológia egyik úttörő egyéniségének, a nemzetközi tudományos életben is ismert és elismert személyiségnek, *Kenéz József* professzor úrnak ítéljük oda. Engedjék meg, hogy döntésünket *Kenéz* professzor úr életpályájának, munkásságának rövid ismertetésével indokoljam meg.

Dr. Kenéz József egyetemi tanár úr 1938. április 2-án született Budapesten. Egyetemi tanulmányait 1962-ben fejezte be „summa cum laude” minősítéssel a Budapesti Orvostudományi Egyetem Általános Orvostudományi Karán. Már medikus éve alatt kapcsolatban állt a radiológiával, hiszen a *Zsebők* professzor vezette intézményben volt TDK-s és radiológiai témát feldolgozva nyert rektori pályázatot.

Központi gyakornokként a székesfehérvári Megyei Kórház Röntgenosztályán kezdett dolgozni, majd 1964-től a SOTE Radiológiai Klinikájának munkatársa lett. Egyetemi tanársegédi kinevezését 1966-ban kapta meg és még ugyanebben az évben adjunktus, majd 1977-ben docens lett. Az Országos Traumatológiai Intézet Röntgenosztályát vezette 1984-85-ben, majd 1992 májusáig irányította a SOTE Neurológiai Klinikájának Röntgenosztályát, később pedig az Országos Pszichiátriai és Neurológiai Intézet Radiológiai Osztályának vezető főorvosa lett, egészen 2001. december 31-ig.

Vittay Pál és Bohár László adta át a díjat a kitüntetettnek.

Egyetemi tanárrá nevezték ki 1989-ben. A HIETE újonnan szervezett Neuroradiológiai Tanszékének lett tanszékvezető docense 1994-ben, majd 1998-ban ismételtelen kinevezték egyetemi tanárnak, miután 1997-ben újra habilitált. Nyugdíjba vonult 2002-ben, de a SOTE-n a Vascularis Neurológiai Tanszéki csoportban részvételével egyetemi tanárként folytatta oktatói munkáját.

A fentiekből egyértelműen kiderül, hogy bár *Kenéz* professzor úr a Radiológiai Klinika különböző munkahelyein a diagnosztikus radiológia és sugárterápia, valamint az izotópdiaosztika valamennyi ágában dolgozott, igazi szerelme, munkásságának fő területe a neuroradiológia. Ezen a téren kamatoztatta számos külföldi tanulmányútján (többek között a berlini Charite Neuroradiológiai Osztályán, az utrechti Állami Egyetem Radiológiai Klinikáján) szerzett tapasztalatait.

Tudományos munkásságát 103, nagyrészt külföldi folyóiratokban megjelent közleménye, 16 különböző radiológiai, neurológiai, pszichiátriai, traumatológiai és idegsebészeti munkákban megjelent könyvfejezete és 260 tudományos előadása fémjelzi. Kandidátusi értekezését 1976-ban védte meg „A subarachnoideális cisternák pneumoencephalográfiás rétegfelvételi röntgenanatómiája” címmel. E munka alapját a neuroradiológia kontrasztvizsgálatok és a rétegfelvételi technika összekapcsolása képezte. Hazánkban elsők között alkalmazta a vízdoldékony kontrasztanyagokat intrathecalis vizsgálati célokra és közölt myelotomográfiás és cisternotomográfiás vizsgálatokat. *Csanda* professzorral közösen elsőként alkalmazta a kis dózisu szelektív katéteres intraarterialis thrombo-

lysis occlusiv cerebrovascularis kórképekben. A spinalis angiomák diagnosztikája és műtéti megoldása, valamint az atlanti-axiális instabilitás és műtéti megoldása képezte közleményeinek fő témáját az Országos Traumatológiai Intézet Idegsebészeti Osztályával, valamint az OITI Gerincsebészeti Osztályával kooperációban.

A felsoroltakon kívül fő érdeklődési területe még elsősorban a modern képalkotó technikák, főleg a CT és MR vizsgálatok. Elsők között dolgozott hazánkban CT-készülékkel az OITI-ben, majd 1988-91 között a HIETE CT-laboratóriumában végzett vizsgálatokat a Neurológiai Klinika betegein. A komplex neuroimagingen belül a craniospinalis átmeneti patológiák tartoztak érdeklődésének fókuszába. Az MR-vizsgálatokkal a klinikai gyakorlatban az 1990-es években az IMC és a Raditec készülékein, valamint a pécsi, a szolnoki és székesfehérvári Diagnosztikai Centrumokban, később saját munkahelyen, az OPNI-ban szerzett felbecsülhetetlen értékű tapasztalatot.

Szinte munkássága kezdetétől részt vett az orvostanhallgatók oktatásában, 1974-től rendszeres tantermi előadások keretében is. A HIETE továbbképzési programja keretében 1985-től „A gerinc és gerincvelő modern képalkotó diagnosztikája” címmel szervezett továbbképző tanfolyamokat 1992-ig. A gradualis és postgraduális képzésben játszott értékes szerepét 300 feletti továbbképző

előadása fémjelzi. Rendszeres előadója az Európai Neuroradiológiai Társaság továbbképző kurzusainak is.

Kenéz professzor alapító tagja és 10 éven át választott, jelenleg pedig tiszteletbeli elnöke a Magyar Neuro-radiológiai Társaságnak. Alapító tagja és elnöke volt a Magyar Gerincgyógyászati Társaságnak és alapító tag a Magyar Stroke Társaságban, valamint a Magyar Radiológusok Osteológiai Szekciójában. Éveken át tagja volt az ORSI Szakmai Kollégiumának, illetve a Radiológus Szakmai Kollégiumnak.

Munkásságát számos esetben magas kitüntetésekkel honorálták. Így 1981-ben „Kiváló Munkáért” miniszteri kitüntetést kapott, 1997-ben a Radiológus Társaság *Alexander Béla* Emlékéremmel tüntette ki, 2000-ben pedig a Horvát Radiológus Társaság választotta tiszteleti taggá.

Az Erdélyi Mihály Emlékérem Alapítvány Kuratóriumának elnökeként remélem, hogy a most odaítélt kitüntetés megbecsült darabja lesz Kenéz professzor gyűjteményének. Arról azonban meg vagyok győződve, úgy is mint professzor úrral néhány éven át szoros munkakapcsolatban álló kolléga is, hogy az Erdélyi Emlékérem személyében 2009-ben is arra egyértelműen érdemes, a névadó Erdélyi professzor orvosi és emberi tulajdonságait őrző és továbbvivő radiológusnak ítéltük oda.

A laudáció után tartotta meg Kenéz professzor ünnepi előadását. Az előadás természetesen a cranio-cervicalis átmenet diagnosztikájával foglalkozott, mely a mozgásszervi radiológia és neuroradiológia szoros összetartozását is jól példázza. A szorosabb téma a Grisel szindróma (gyermekkori torticollis) volt. A massa laterális, illetve az atlanto-axial ízület nem-traumás szublúxióját gyulladásos folyamat miatti szalagos instabilitás magyarázza (például tonsillitis után). A billentrotált fejtartás (Robin) esetén merül fel ennek klinikai gyanúja. A képalkotó eljárásokkal a luxáció mellett a lig. transversum atlantis féloldali feszítettsége is kimutatható. Adott esetben ez kiszakíthatja a tuberculumot. Általában a lig. accessorium stabilizáció marad meg. 3 hónap konzervatív kezelés az első terápiás lépés. Ha nem hozott eredményt, azon túl opus szükséges.

A laudációt azzal egészítjük ki, hogy az Osteológiai Szekció gondozásában jelent meg Kenéz professzor méltán sikeres monográfiája „A nyaki gerinc képalkotó diagnosztikája”. A Az Osteológiai Szekció vezetősége és folyóiratunk szerkesztősége ezúton is sok szeretettel gratulál, és jó egészséget kíván Kenéz József professzornak.

Mester Ádám dr.